

Koronatiltakene – hva gjelder?

Myndighetene har kommet med en rekke tiltak og støtteordninger for å avhjelpe den vanskelige situasjonen bedrifter og enkeltpersoner har kommet i som følge av koronapandemien. Men hvilke av disse tiltakene er fortsatt i kraft?

Rådgiver skatt
Børge Busvold
Revisorforeningen

Tiltaksordningene er mange og det er knapt noen som har oversikt over alle ordningene. Flere av ordningene gjelder bare for utvalgte utsatte grupper som kun omfatter noen få. Vi vil ikke omtale slike «smale» ordninger her.

Revisorforeningen har utarbeidet en fullstendig oversikt over alle de sentrale koronatiltakene som myndighetene har satt i verk på: revisorforeningen.no/korona

Det var forutsatt at de fleste av ordningene skulle fases ut etter at man fikk kontroll over pandemien og/eller tid til å tilpasse seg. I denne artikkelen skal vi konsentrere oss om de ordningene som fortsatt gjelder. Noen av ordningene kan bli forlenget, og det kan bli innført nye ordninger hvis utviklingen av pandemien skulle gjøre det nødvendig.

Tilskuddsordninger

Det er flere ordninger som skal dekke enten påløpte kostnader eller tapte inntekter i koronaperioden. Felles for flere av disse ordningene er at de er i ferd med å fases ut og at søknadsfristen enten er utløpt eller nesten utløpt. Disse tilskuddsordningene er imidlertid de mest omtalte støttetiltakene, så vi skal kort nevne de mest sentrale, selv om de er eller er i ferd med å bli faset ut.

«Kontantstøtte» for foretak med stort omsetningsfall

Ordningen skal gi en kompensasjon for uunngåelige faste kostnader hvis

foretaket har tapt hele eller store deler av omsetningen som følge av covid-19-utbruddet. Ordningen gjelder fra mars til og med august, men fases gradvis ut ved at det er fastsatt en lavere støttefaktor for juni, juli og august enn for tidligere måneder. For perioden mars–mai utløp søknadsfristen 31. juli. Søknadsfristen for juni, juli og august er 31. oktober. Søknader sendes til kompensasjonsordning.no.

Kompensasjon av tapt inntekt for selvstendig næringsdrivende og frilansere
Ordningen skal kompensere for inntil 80 % av tapt inntekt inntil 6G på grunn av koronautbruddet og gjelder fra 14. mars og ut oktober. Ordningen omfatter også deltakere i ansvarlige selskaper som har fått utbetalt særskilt arbeidsgodtgjørelse. Man får ikke dekket de første 16 dagene av inntektstapet, men denne avkortningen gjøres kun én gang. Søknader sendes etterskuddsvis én gang i måneden til nav.no.

Kompensasjonsordninger for idretten og frivilligheten

To ordninger: Den ene gjelder tapte billettinntekter og deltakeravgifter fra avlyste arrangementer fra 5. mars til 30. april. Den andre ordningen går lenger og skal kompensere frivillige lag og organisasjoner for flere former for tapte inntekter fra 12. mars til 31. august som skyldes pålegg eller råd fra staten pga. covid-19. Søknad sendes Lotteri- og stiftelsestilsynet innen 15. september.

Kultursektoren

Også i kultursektoren har det vært to kompensasjonsordninger, én for avlyste arrangementer fra 5. mars til 30. april, og en annen og utvidet ordning som gjelder fra 1. mai til 31. august. Departementet vil foreslå å forlenge ordning

gen ut året, men at den trappes gradvis ned fra oktober. Det som skiller den siste ordningen fra den første, er at den også omfatter tapte inntekter for underleverandører og aktører som leier ut lokale. Søknad sendes til kulturrådet innen 15. september.

Lønnsstøtte for å ta permitterte tilbake i jobb

Det gis et kontanttilskudd for juli og august på inntil kr 15 000 pr. ansatt som tas tilbake fra permittering. Full støtte gis ved omsetningsfall på minst 30 %. Den ansatte må ha vært permittert pr. 28. mai. Søknad sendes på lonnstilskudd.no, som skal være klar til å ta imot søknader fra oktober.

Regjeringen har varslet at den vil foreslå en ny runde med lønnsstøtte for oktober, november og desember for bedrifter som henter tilbake ansatte som var permittert pr. 31. august.

Sesongbedrifter – tilskudd til lovpålagt vedlikehold

Kompensasjonsordningen gjelder lovpålagt vedlikehold i perioden fra 12. mars til 31. oktober for virksomheter med driftstillatelse under lov om taubaner og lov om fornøyelsesinnretninger. Virksomheten må ha hatt inntektsbortfall, men kostnader som dekkes etter denne ordningen er andre enn de som dekkes av den såkalte «kontantstøtten», se ovenfor. Søknad sendes Innovasjon Norge innen 15. september.

Noen andre tilskuddsordninger

I tillegg til ordningene nevnt ovenfor er det vedtatt en rekke andre tilskuddsordninger for å støtte enkelt næringer eller sektorer som har vært rammet spesielt hardt av virusutbruddet. Her kan vi bl.a. nevne:

- Tilskuddsordning for operatører av kommersielle langdistanse buss- og passasjerbåtruter for perioden juni– august.
- Kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier som skal dekke inntil 60 % av omsetningsfallet fra 15. mars til 30. juni.
- Tilskuddsordning for omstilling i reiselivsbedrifter. Søknader sendes Innovasjon Norge innen 15. september.
- Tiltakspakke for gründere og vekstbedrifter. En rekke forskjellige tiltak som administreres av Innovasjon Norge.
- Fristen for å levere skattemeldingen for næringsdrivende og selskaper er utsatt fra 31. mai til 31. august.
- Fristen for skattefri omdanning er utsatt fra 1. juli til 1. september.
- Fristen for å levere skattemelding for en rekke særavgifter for mars og april er utsatt til 18. juni. Tilsvarende utsettelse er gitt for betaling.

Skatteendringer

Det er vedtatt en rekke store og små endringer i skattereglene første halvår 2020 som er begrunnet i koronasituasjonen.

- Personlige skattytere som eier virksomhet eller selskaper som går med underskudd i 2020, kan søke om utsatt innbetaling av formuesskatten. Forskuddsskatten/trekket for 2020 kan reduseres tilsvarende.
- Bedrifter som går med underskudd i 2020, men som hadde overskudd i 2018/2019, får utbetalt skatteverdien av underskuddet ved skatteoppgjøret for 2020.
- Lettelser i petroleumsskatten for å gjennomføre planlagte investeringer. Formålet er å hjelpe leverandørvirksomheten.
- Den skattefrie fordelen en ansatt kan oppnå i form av aksjer til underkurs økes fra 3000 til 5000 kroner fra 2020.
- Beløpsgrensen for fradrag for aksjeinnskudd i små oppstartsselskaper heves fra 500 000 kroner til én million kroner pr. investor. Maksimalbeløpet pr. foretak heves fra 1,5 til fem millioner kroner. For 2020 og 2021 skal også ansatte og deres nærstående kunne benytte seg av ordningen.
- Ved formuesbeskatningen heves verdsettelsesrabatten for aksjer, andeler i selskaper med deltakerfastsetting og driftsmidler fra 25 til 35 % i 2020.
- Midlertidig ordning i 2020 med 30 % startavskrivninger for driftsmidler i saldogruppe d ervervet fra og med 20. juli.
- Opsjonsskatteordningen for små oppstartsselskaper utvides ved at maksgrensen for antall ansatte økes fra 12 til 25 og maksimale driftsinntekter øker fra 16 til 25 millioner kroner. Også personer ansatt før 2018 skal kunne benytte ordningen.

Merverdiavgift, arbeidsgiveravgift og særavgifter

- Lav MVA-sats er redusert fra 12 % til 6 % for perioden fra 1. april til 31. oktober.
- Arbeidsgiveravgiften for tredje termin (mai og juni) er redusert med fire prosentpoeng. Det gis tilsvarende tilskudd til foretak i sone 5, dvs. foretak som ikke betaler arbeidsgiveravgift.
- Det gis full kompensasjon for MVA til alle som har søkt om kompensasjon for anleggsmoms.
- Flypassasjeravgiften er opphevet fra og med januar til og med oktober. Lufthavnavgifter er opphevet fra 13. mars til 30. juni.
- Fritak for CO₂-avgift på naturgass og LPG fra 1. april.
- Midlertidige lettelsener i særavgiftsreglene ved tilintetgjøring/destruering av varer.

Skatt og avgift

Tvangsmulkt ilegges ikke

Skatteetaten har besluttet å ikke ilegge tvangsmulkt ved for sent leverte meldinger og oppgaver. Dette gjelder:

- A-meldinger med leveringsfrist fra og med 5. mars til og med 7. september.
- Mva-meldinger med forfall fra mars og til og med 31. august.
- Skattemeldinger med leveringsfrist 31. august.

Utsatte betalingsfrister og betalingsutsettelse

Betalingsfristen for en rekke skatter og avgifter er utsatt. Dette gjelder:

- MVA med forfall 14. april, er utsatt til 10. juni.
- Forskuddsskatt for personlige skattytere med forfall 15. mars er utsatt til 4. mai, mens forfallet 15. mai er utsatt til 15. juli.
- Forskuddsskatt for selskaper med forfall 15. april er utsatt til 1. september.
- Arbeidsgiveravgift og finansskatt på lønn med forfall 15. mai er utsatt til 17. august, mens forfallet den 15. juli er utsatt til 15. oktober.

Det er videre innført en mer fleksibel og smidig ordning for søknad om betalingsutsettelse for forfalte skatter og avgifter i perioden fra 10. juni og ut 2020. Renter beregnes med 6 % pr. år i stedet for den ordinære forsinkelsesrenten på 8 %. Søknader sendes skatteetaten.no.

Utsatte frister

Følgende fristutsettelse er gitt:

Låne- og garantiordninger

Det er innført flere låne- og garantiordninger der staten enten gir subsidierte lån eller garanterer for lån gitt av finansinstitusjoner. Noen ordninger er innrettet slik at subsidierte lån kombineres med tilskudd.

De viktigste ordningene er:

Statlig garantiordning

Det gis 90 prosent statsgaranti på hvert lån, maksimalt 50 millioner kroner pr. bedrift, inntil 150 millioner kroner til større bedrifter. Det er bankene som betjener ordningen, og som innvilger lån til sine lånekunder. Garantiordningen er forlenget til å gjelde ut 2020.

Statens obligasjonsfond

Statens obligasjonsfond er gjenopprettet med en ramme på inntil 50 milliarder kroner. Tiltaket er rettet mot større norske selskaper, uavhengig av bransje, og forvaltes av Folketrygdforbundet.

Statlig lånegaranti for luftfarten

En statlig lånegaranti på til sammen seks milliarder kroner. Av disse er tre milliarder rettet mot Norwegian, 1,5 milliard mot SAS og 1,5 milliard mot Widerøe og øvrige flyselskaper.

Innovasjon Norge

Innovasjon Norge administrerer en rekke låne- og garantiordninger med formål å finansiere innovasjon og utvikling, bl.a.:

- Ekstraordinært innovasjonstilskudd for 2020 for innovative små og mellomstore bedrifter med vekstpotensial. Innovasjon Norge kan finansiere inntil 80 prosent ved tilskudd og/eller lån.
- Vekstgarantiordning der Innovasjon Norge garanterer for 75 prosent av bankenes tap på lån til vekstbedrifter.

Låneordning for refusjon av pakkereiser

Pakkereisearrangører får statlig subsidierte lån på inntil 80 % av lovpålagte refusjoner av pakkereiser mellom 14. mars og 14. juni 2020. Deler av låneordningen er omgjort til tilskudd.

Permitteringer, dagpenger, sykepenger mv.

Reglene om permitteringer, dagpenger, sykepenger mv. kan fremstå som kompliserte og lite oversiktlige.

De viktigste særreglene som er innført i forbindelse med koronapandemien, er:

Endringer i permitteringsreglene

Den ordinære varselfristen og plikten til å betale lønn i 14 dager kan reduseres til to dager ved uforutsette situasjoner, slik som for eksempel koronasituasjonen i mars. NAV betaler lønn opp til 6G for dagene 3–20 til arbeidstaker. Etter perioden med lønn, vil mange permitterte ha rett til dagpenger fra NAV.

Fra og med 1. september 2020 øker arbeidsgivers lønnsplikt ved permittering fra to til ti dager.

Permitterende arbeidsgiver som nærmer seg maksimal periode med fritak for lønnsplikt, har fått fritaksperioden forlenget ut oktober. Regjeringen har varslet at den vil utvide permitteringsperioden fra 26 til 52 uker fra 1. november. I tillegg foreslår regjeringen en arbeidsgiverperiode II på fem dager etter 30 ukers permittering fra 1. januar 2021.

Arbeidsgivere kan beslutte at permitterte ansatte skal kunne fortsette som medlemmer i bedriftens pensjonsordning.

Sykepenger

Arbeidsgivere skal kun betale sykelønn for de tre første dagene for sykefravær som skyldes korona. Arbeidsgiver får refundert sykepenger utbetalt for dag 4–16 fra NAV. Frilansere og selvstendig næringsdrivende vil få sykepenger fra NAV fra fjerde dag.

Den utvidede retten til å bruke egenmelding opphørte fra 1. juni. Dette gjelder også covid-19-relatert fravær. Arbeidsgiverne kan imidlertid fortsatt velge å godta egenmelding de første 16 dagene.

Det utbetales ikke sykepenger til personer som bryter nasjonale myndigheters reiseråd og derfor får karanteneplikt ved hjemkomst til Norge.

Omsorgspenger («sykt barn»)

På grunn av korona-utbruddet er reglene for å bruke omsorgsdager og søke refusjon av omsorgspenger endret flere ganger.

Fra 13. mars til 30. juni ble arbeidsgivers plikt til å dekke omsorgspenger redusert fra ti til tre dager og antall omsorgsdager ble doblet. Resten dekkes av NAV.

Fra 1. juli må arbeidsgiver igjen dekke ti dager for kalenderåret 2020. Antall omsorgsdager ble imidlertid nullstilt. Arbeidstaker har ikke lenger krav på dobbelt antall dager, men rett til ti dager fra 1. juli og ut året.

Regjeringen har foreslått å utvide antall omsorgsdager for foreldre som har brukt opp kvoten dersom lokale utbrudd gjør at skole eller klasser settes i karantene.

Dagpenger

Dagpengemottakerne som nærmet seg maksgrensen for mottak av ytelsen (52 eller 104 uker), har fått forlenget dagpengeperioden ut oktober.

Annet

Det er også vedtatt en rekke regelendringer og tillempinger for næringslivet under koronapandemien som ikke faller naturlig inn under hovedområdene ovenfor.

Av de viktigste kan nevnes:

Styremøter og generalforsamling uten fysisk møte

Det er gjort unntak fra krav til fysisk møte i aksjelovene, selskapsloven, stiftelsesloven, samvirkelova, statsforetaksloven, finansforetaksloven og revisorloven slik at styremøter og generalforsamling/årsmøte mv. kan holdes uten fysisk møte (f.eks. som telefonmøte eller elektronisk). Unntakene gjelder t.o.m. oktober 2020, men departementet har sendt på høring forslag om å forlenge dem til 1. juni 2021.

Tilsvarende unntak er gjort for eierseksjonssameier, borettslag og boligbyggelag.

Frist for å avholde generalforsamling og årsmøte

Fristen for å avholde ordinær generalforsamling eller årsmøte for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og samvirkeforetak er utsatt med to måneder. Dette gjelder også for fastsettelse av årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning. Samme fristutsettelse er gitt for boligbyggelag, borettslag og boligsameier. Reglene er midlertidige og oppheves 1. november 2020.

Det er videre vedtatt regler om at foretak som har bestemmelser i vedtektene om at ordinær generalforsamling/årsmøte skal avholdes tidligere enn lovens frister, får mulighet til å utsette i år.

Midlertidig lov om rekonstruksjon

Det er vedtatt en midlertidig lov om rekonstruksjon med endringer i reglene for gjeldsforhandling. Formålet er å redusere risikoen for unødige konkurser i levedyktige bedrifter som rammes av akutt svikt i inntektene som følge av virusutbruddet. Det er videre vedtatt en egen forskrift om forenklet rekonstruksjonsforhandling for små foretak. Reglene oppheves 1. januar 2022.

Reduserte inndrivelseskostnader

Gebyrer og salærer i inkassosaker settes ned fra 1. oktober 2020. Nedsettelsen gjennomføres før en ny inkassolov og en ny inkassoforskrift kan tre i kraft.

Utsatt iverksettelse av endringer i drosjereguleringen

Iverksettelsen av vedtatte endringer i drosjereguleringen utsettes fra 1. juli til 1. november 2020. Formålet er å redusere konsekvensene av covid-19-utbruddet for drosjemarkedet.